

VOŠČILO

marec 2022

30 let slikarske skupine SKD Triglav, Split

Iskrene čestitke pošiljamo v Split, in sicer slikarski skupini društva Triglav, ki praznuje trideset let

delovanja in ustvarjanja! Na še mnoga leta in še več lepih slikarskih del!

AKTUALNE NOVICE

marec 2022

Srečanje ministrice dr. Helene Jaklitsch s predsednico Zveze slovenskih društev na Hrvaškem dr. Barbaro Riman

7. marca sta se v Ljubljani srečali ministrica dr. Helena Jaklitsch in predsednica Zveze slovenskih društev na Hrvaškem dr. Barbara Riman, v pogovoru pa sta se dotaknili številnih pomembnih tem za slovensko skupnost na Hrvaškem. Govorili sta o načrtih Zveze kot krovne organizacije Slovencev, ki živijo in delujejo na Hrvaškem in o Interreg programih. Spregovorili sta tudi o priložnostih in novih izzivih, ki jih prinaša nastajajoča Vzorcna turistično-izobraževalna kmetija v Prezidu, saj naj bi bila odličen prostor za povezovanje in krepitev slovenstva. Strinjali sta se, da je še poseben poudarek potrebno nameniti slovenščini, kajti v zadnjih letih se trend interesa za učenje slovenskega jezika povečuje, kar je zelo spodbudno.

(Vir: <https://www.gov.si/novice/2022-03-07-ministrice-dr-jaklitsch-s-predsednico-zveze-slovenskih-drustev-na-hrvaskem/>)

Seja Sveta Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu

Svet Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu, kot posvetovalno telo Vlade Republike Slovenije, sodeluje pri oblikovanju in izvajanju politik ter strategij Republike Slovenije na področju skrbi za Slovence v zamejstvu. Sodeluje pri izdelavi drugih strateških dokumentov in razvojnih programov ter

sprejema stališča do dogodkov, povezanih z delovanjem in položajem Slovencev v zamejstvu. Svet sestavljajo predstavniki avtohtone slovenske narodne manjšine v Avstriji, Italiji, na Hrvaškem in Madžarskem, ki imajo bogate izkušnje pri uveljavljanju skrbi za razvoj slovenske manjšine v sosednjih državah, ter slovenski ministri.

Seje 21. marca sta se udeležila tudi predsednica Zveze slovenskih društev na Hrvaškem dr. Barbara Riman in predsednik Sveta SNM Mesta Zagreb Darko Šonc.

Osrednja razprava je bila namenjena dvema pomembnima temama: prihodnosti slovenstva v zamejstvu in ohranjanju slovenskega jezika in identitete v zamejskem prostoru ter o vlogi in odnosu Republike Slovenije pri tem. Zbrane predstavnike sta pozdravila predsednik Sveta premier Janez Janša in pa podpredsednica Sveta ministrica dr. Helena Jaklitsch.

Strinjali so se, da je ohranjanje slovenskega jezika in slovenske identitete temeljni dejavnik obstoja slovenstva v zamejstvu. Raba slovenskega jezika na vseh področjih življenja, javnem, zasebnem oz. družinskem in upravnem, pa je ključna za ohranitev in razvoj slovenske identitete.

(Vir: <https://www.gov.si/novice/2022-03-21-seja-sveta-vlade-rs-za-slovence-v-zamejstvu/>)

Seja Sveta Vlade Republike Slovenije za Slovence po svetu

Predsednik Sveta Janez Janša in podpredsednica Sveta dr. Helena Jaklitsch sta pozdravila navzoče

člane, ki so predstavniki slovenskih skupnosti iz zdomstva ter izseljenstva, predstavniki slovenskih organizacij, ki delujejo na področju skrbi za ohranjanje slovenstva po svetu, in ministri, katerih resorji so močnejše vpeti v teme povezane s Slovenci po svetu.

Seje se je 22. marca udeležil tudi mr. sc. Cveto Šušmelj, predsednik Sveta SNM za Splitsko dalmatinsko županijo. Seja je potekala hibridno, da bi se omogočilo aktivno sodelovanje tudi tistih članov, ki se zasedanja niso mogli udeležiti osebno. Prek spleta so se oglasili predstavniki iz Avstralije, Brazilije, ZDA, Srbije ter predstavnik Svetovnega slovenskega kongresa. Osebno so na seji sodelovali predstavniki iz Argentine, Kanade, Luksemburga, Hrvaške in Nemčije.

Osrednji del razprave je bil namenjen aktivnostim za ohranjanje in krepitev znanja slovenskega jezika Slovencev po svetu, stanju slovenskih skupnosti v obdobju po pandemiji ter o predlogih za izboljšanje položaja slovenskih skupnosti po svetu. Strinjali so se, da je ohranjanje slovenskega jezika ključnega pomena, saj izguba jezika pospeši tudi asimilacijo. Slovenija jim je lahko in jim mora biti v podporo na strokovnem področju, z ustreznimi gradivi, učitelji in izobraževanji, največjo vlogo pa še vedno nosijo sami, saj morajo poskrbeti, da je slovenščina pogovorni jezik v družinah in v skupnostih. Le tako se bo jezik lahko zares ohranil. Za Slovence po svetu je ključna tudi diplomatsko konzularna mreža, ki jo je predstavil minister dr. Logar.

(Vir: <https://www.gov.si/novice/2022-03-22-seja-sveta-vlade-republike-slovenije-za-slovence-po-svetu/>)

Spletna ustvarjalna delavnica

V organizaciji Zveze slovenskih društev na Hrvaškem je 3. marca potekala prva spletna ustvarjalna delavnica. Delavnico je preko Zoom platforme vodila Stanka Novković, voditeljica ustvarjalne delavnice Šopek v Slovenskem domu Zagreb.

Za prvo spletno srečanje so izbrali izdelavo nageljnov iz krep papirja. Izbira nageljna ni bila naključna, saj so s tem želeli počastiti spomin na velikega slovenskega pesnika Franceta Prešerna. Vzdušje je bilo zelo sproščeno in veselo, saj se je pokazalo, da delo s krep papirjem le ni tako

enostavno. Sodelujoči so izrazili željo za nadaljevanje takšnih druženj.

(Vir: Stanka Novković, Zveza slovenskih društev na Hrvaškem)

Rojstni dan Josipa Jurčiča

V marcu smo praznovali rojstni dan Josipa Jurčiča, ki se je rodil 4. marca 1844 na Muljavi kot sin revnih kmečkih staršev. V otroštvu je poslušal zgodbe svojega deda, ki ga je navdušil za literaturo. Pri sedemnajstih letih je objavil svojo prvo pripovedko *Pripovedka o beli kači* (1861). Leta 1868 je z Josipom Stritarjem in Franom Levstikom izdal zbornik *Mladika* ter v njem objavil povest *Sosedov sin*. Jurčičeva dela zajemajo predvsem življenje in prigode starejših kmečkih ljudi, tematike turških vpadov, vojaških beguncev, ljubljanske mestne zgodovine, kmečkih uporov, francoske okupacije in pokristjanjevanja. Jurčičevo najbolj prevajano delo je *Kozlovska sodba v Višnji Gori* (1867), ki je bila prevedena v več evropskih jezikov.

Po dveh letih zdravljenja jetike je 3. maja 1881 umrl v Ljubljani.

V njegov spomin so poimenovali Jurčičev trg v Ljubljani ter ulico v Novem mestu. Prav tako se po njem imenuje Jurčičeva pot, ki poteka v dveh odsekih od Višnje Gore do reke Krke. Jurčičeva rojstna hiša je obnovljena in je ena od spomenikov kmečkega stavbarstva na Slovenskem. Kulturno društvo Josip Jurčič poleg te domačije tradicionalno uprizarja Jurčičeva dela na prostem.

Video o Jurčiču: <https://365.rtvsl.si/arhiv/obzorjaduha/174851857>

(Vir: https://sl.wikipedia.org/wiki/Josip_Jur%C4%8Di%C4%8D)

Rojstni dan Srečka Kosovela

18. marca 1904 se je rodil Srečko Kosovel. Njegovi prevladujoči motivi so kraška pokrajina, mati in smrt, pogosto s simbolnim pomenom. Tako najboljšežnejši del njegovega pesništva govori o Krasu, zaradi česar ga imenujemo »lirik Krasa«, kjer srečujemo impresije, ki pogosto preraščajo v prisposodo narodne ogroženosti, motive, v katerih je upodobljena ljubezen do matere in dekleta, pa izpovedi, v katerih se oglašča slutnja smrti. Precej pesmi govori o družbenih krivicah, o mračni usodi

Evrope in o neizogibnosti revolucionarne preobrazbe sveta. Velik delež v Kosovelovem opusu predstavljajo tudi njegove t. i. konstruktivistične pesmi (konsi), ki so izšle v pesniški zbirki *Integrali*, in so najmodernejši tip slovenske poezije.

Srečko Kosovel je napisal veliko del tudi za otroke. Tako je v njegovih pesmih za mladino več sonca, predvsem pa pogledov po drobnih, preprostih stvareh iz vsakdanjega življenja ljudi ali živali, ki so človeku, še posebno otroku blizu.

Po literarnem večeru februarja 1926 v Zagorju se je Kosovel močno prehladil, saj je noč prebil v mrzli čakalnici na železniški postaji. Prikrita influenza se je razvila v gripo, nato je dobil vnetje možganske ovojnice in po hudih mukah je 27. maja 1926 umrl za meningitisom. Star je bil komaj 22 let.

(Vir: https://sl.wikipedia.org/wiki/Sre%C4%8Dko_Kosovel)

Mednarodni dan žena

Vsako leto 8. marca v približno 100 državah praznujejo mednarodni dan žena, ki pomeni praznovanje ekonomske, politične in socialne enakopravnosti in dosežkov žensk.

8. marca 1857 so ženske delavke zaposlene v tekstilnih tovarnah v New Yorku organizirale protest. Uprle so se nečloveškim delovnim pogojem in premajhnim plačam. Dve leti kasneje, prav tako v marcu, so te ženske ustanovile prvi delavski sindikat. 8. marca 1908 se je na ulicah New Yorka zbralo 15 tisoč žensk in zahtevalo krajše delovne ure, boljšo plačo, volilne pravice. V maju je Socialistična stranka Amerike razglasila zadnjo nedeljo v mesecu februarju za državni praznik žensk. Leta 1910 je v Kopenhagenu nemška feministka in socialistka Clara Zetkin predlagala priznanje mednarodnega praznika

žensk, namenjen počastitvi boja za ženske pravice, vključujoč pravico do volitve. Na tej konferenci pa še niso izbrali datuma za praznovanje. Leta 1917 so na zadnjo nedeljo v mesecu februarju ženske v Rusiji spet pričele s protestom. Kljub vsem pritiskom s protestom niso prenehale, dokler ni bil car prisiljen k odstopu in je začasna vlada ženskam odobrila volilno pravico. To se je zgodilo 23. februarja po julijanskem koledarju, ki je takrat še veljal v Rusiji. Na gregorijanskem koledarju pa je ta dan označeval 8. marec.

(Vir: <https://zenska.hudo.com/aktualno/izakaj-je-8-marec-dan-zena/>)

Mednarodni dan voda

22. marca obeležujemo mednarodni dan voda. V letu 2022 posvečamo posebno pozornost podzemnim vodam, kamor spadajo med drugim tudi kraške vode. Tiste, ki so skrite globoko pod navidezno suhim pustim kraškim svetom, so pa izjemnega pomena, ne samo za kras temveč tudi za ljudi, ki tam živijo, ker so pomemben vir pitne vode. Pokazatelj odlične kvalitete podzemne kraške vode so izjemne živalske vrste, ki lahko tam preživijo. Močeril, človeška ribica (*Proteus anguinus*) je le ena izmed njih, ki se že tisočletja skriva v večni temi kraškega podzemlja, katere prisotnost je hkrati zagotovilo čiste pitne vode iz globin kraških vodonosnikov. Zagotavljanje čiste, neonesnažene podzemne kraške vode, pomeni hkrati zagotavljanje čiste kvalitetne pitne vode za vse ljudi, ki tam živijo in vodo vsakodnevno uporabljajo.

(Vir: <https://www.facebook.com/ParkSkocjanskejameSlovenija/posts/3256939194577912>, <https://www.worldwaterday.org/learn>)

IZVEDENI DOGODKI V DRUŠTVIH

marec 2022

SKD Lipa, Buzet

Društvo je 17. marca nastopilo z vokalno-instrumentalnim kvartetom v Kopru, na srečanju članov »Zlatega kotička«. Srečanje je bilo posvečeno dnevu žena.

(Vir: SKD Lipa, Buzet)

SKD Gorski kotar, Tršće

Vsako nedeljo v mesecu marcu so v društvu potekale vaje moškega pevskega zbora.

(Vir: SKD Gorski kotar, Tršće)

SKD Lipa, Zadar

Društvo SKD Lipa Zadar je 17. marca v projektu mednacionalnega sodelovanja skupaj z Mestno knjižnico Benkovac organiziralo Retrospektivno razstavo 13. in 14. mednarodne likovne virtualne kolonije na temo *Čarolija barv* in *Tema brez teme*, v prostorih Mestne knjižnice Benkovac.

V bogatem kulturnem programu so sodelovali: Marija Ivoš iz literarne skupine SKD Lipa Zadar ter pesniki iz Benkovca in Obrovca (Branko Antunović, Viktorija Božin, Mladen Baraba). Za glasbeno spremljavo so poskrbeli mladi glasbeniki iz Benkovca.

(Vir: SKD Lipa, Zadar)

SKD Istra, Pulj

V marcu so redno delovale vse sekcije društva, in sicer zbor Encijan (ob ponedeljkih in četrtek), medicinska telovadba (ob torkih in četrtek), pohodništvo in zdravilne rastline »Motar« (ob sredah), slikarska delavnica (ob petkih) in kreativna delavnica (ob ponedeljkih).

(Vir: SKD Istra, Pulj)

SKD Triglav, Split

8. marca so v društvu praznovali dan žena in odprli retrospektivno slikarsko razstavo ob 30. obletnici delovanja slikarske skupine. Sodelovali so nekdanji in sedanji člani in članice društva.

21. marca pa so organizirali Večer poezije posvečen Karlu Destovniku Kajuhu, kjer so prebirali poezije v različnih jezikih.

(Vir: SKD Triglav, Split)

KD Slovenski dom, Karlovec

4. marca je bila organizirana tretja letošnja otroška kreativna in jezikovna delavnica »Spoznaj barve in abecedo«, kjer so se otroci učili slovenskega jezika in abecede skozi ustvarjalne naloge in s pomočjo *Abecedne pobarvanke*.

10 dni kasneje pa je preko spleta potekala jezikovna delavnica »Slovenski jezikovni kotiček«.

25. marca so v Karlovcu obeležili spomin na 150. obletnico smrti Valentina Mandelca, pisatelja, prevajalca in profesorja na Gimnaziji Karlovec.

(Vir: KD Slovenski dom, Karlovec)

SKD Snežnik, Lovran

Člani kreativne skupine društva so se 3. marca udeležili spletne ustvarjalne delavnice, katero je vodila Stanka Novković iz Slovenskega doma Zagreb. Na delavnici, ki jo je organizirala Zveza slovenskih društev na Hrvaškem, so izdelovali nageljne iz krep papirja.

Planinska skupina je 13. marca osvojila vrhova Majkovac in Orljak, 27. marca pa so se podali na pohod od Poklona do slapa Rečina.

18. marca je potekala redna letna skupščina društva.

V okviru ustvarjalne delavnice pa so 21. marca v društvu začeli z izdelovanjem cvetja iz krep papirja.

(Vir: SKD Snežnik, Lovran)

Slovenski dom KPD Bazovica, Reka

V marcu so redno delovale vse sekcije društva, in sicer MePZ, folklorna, glasbena, likovna, dramska in otroška ter pouk slovenščine.

1. marca je bila v društvu izvedena volilna skupščina, tako ima društvo sedaj predsednico Jasmino Dlačić in pa podpredsednika Zvonimira Stipetića.

Dan žena so planinci obeležili tako, da so ženske popeljali v hribe, jim postregli s kosilom ter jih tudi obdarovali z vrtnico. 20. marca so planinci gostili člane društev PD RTV Ljubljana, PD Postojna, PD Opatija in prijatelje z Gorenjske. Sprehodili so se po otoku Krku in uživali v čudovitem vremenu. 25. marca se je delegacija PS udeležila Občnega zbora PD Snežnik, kjer so za novo predsednico izvolili Ano Marijo Tomšič.

26. marca pa je bil nadvse poln dan, zjutraj so prisluhnili webinarju na temo »20 vprašanj o udruženju«. Takoj zatem je v društvo prispela večja skupina članov Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje iz Ljubljane, ki so imeli Josipa Gorupa za temo izleta. Ogledali so si prostore in prisluhnili zgodovini društva ter njenem sedanjem delovanju. Za večerno poslastico pa je bila odprta prva samostojna likovna razstava Željke Podobnik, ob 5. obletnici slikanja. Željka je sicer članica likovne skupine, razstava pa je na ogled do 30. 4. 2022. Odprtje je pospremil kulturni program s kantavtorjem Matijo Turkom in pa prof. Ivico Janešem, predsednikom podružnice Matice hrvatske v Čabru.

(Vir: Slovenski dom KPD Bazovica, Reka)

Predstavljamo vam spored dogajanj, ki so načrtovana v slovenskih društvih na Hrvaškem v mesecu aprilu 2022. Zaradi trenutnih epidemioloških razmer so dogajanja omejena.

Za podrobnejše informacije se prosimo obrnite neposredno na posamezna društva, prav tako jih kontaktirajte tudi pred samim dogodkom, saj lahko zaradi epidemiološke situacije pride do sprememb pri organizaciji dogodka ali celo do njegove odpovedi.

Za nekatere dogodke je obvezno EU digitalno COVID potrdilo, kar je potrebno vnaprej preveriti z organizatorjem dogodka.

SKD Lipa, Buzet

16. 4. 2022 – Proslava ob 15. obletnici SKD Lipa iz Buzeta (Dom kulture v Roču, ob 15. uri)

23. 4. 2022 – Tradicionalno čezmejno srečanje »Pohod v Rakitovec«

27. 4. 2022 – Čezmejno srečanje v Rakitovcu »Šavrinska pot«, na katerem bodo kuhali stare jedi s področja Istre

SKD Gorski kotar, Tršće

9. 4. 2022 – Klobasijada: strokovno ocenjevanje doma pridelanih klobas (kulturni dom v Prezidu, ob 19. uri)

21. 4. 2022 – Javna predstavitev projekta Vzorčne turistično-izobraževalne kmetije (gasilski dom v Prezidu, ob 18. uri)

23. 4. 2022 – Velikonočno srečanje cerkvenih pevskih zborov iz hrvaških in sosednjih slovenskih župnij (cerkev Sv. Vida, Prezid, ob 18. uri)

SKD Istra, Pulj

Ob petkih v aprilu (1. 4. , 8. 4. , 22. 4. in 29. 4. 2022) – Ciklus video projekcij »Na sončni strani Alp« in druženje (ob 17. uri)

6. 4. 2022 (prva sreda v mesecu) – Predvajanje slovenskih filmov: »Od groba do groba«, r. Jan Cvitkovič (Galerija, ob 17. uri)

19. - 22. 4. 2022 – Mala šola slovenščine (Slovenski dom)

SKD Snežnik, Lovran

3. 4. 2022 – Izlet planinske skupine na vrh Pečnik

24. 4. 2022 – Izlet planinske skupine na Obzovo

30. 4. 2022 – Skupni izlet s PD Knezgrad v »Šumu Striborovu«

Ob ponedeljkih v aprilu – Kreativna delavnica: nadaljevanje izdelave spomladanskega cvetja iz krep papirja, izdelava ogrlic, predvideno je tudi figurativno slikanje na platno

April 2022 – Začetek dela in priprav kegljaške ekipe

SKD Lipa, Zadar

4. 4. 2022 – Druženje članov društva in ogled dokumentarnega filma RTV Slovenija »Soča – smaragdna reka« (Multimedijska dvorana Mestne knjižnice Zadar, ob 17.30 uri)

SKD Triglav, Split

6. 4. 2022 – Redna letna seja SKD Triglav

8. 4. 2022 – Začetek delovanja keramične delavnice

9. 4. 2022 – Izdelava velikonočnih pirhov z otroško skupino

12. 4. 2022 – Slovenske velikonočne navade in običaji z odraslo skupino

KD Slovenski dom, Karlovec

2. 4. 2022 – Prireditev ob veliki noči, jezikovne delavnice za otroke »Spoznaj barve in abecedo«

21. 4. 2022 – Volilna skupščina društva

29. 4. 2022 – Plesna prireditev ob svetovnem dnevu plesa: nastop plesne skupine Živa (KD Slovenski dom Karlovec)

SKD Ajda, Umag

April 2022 – Redne dejavnosti društva: dopolnilni pouk slovenskega jezika, pevske vaje ŽPZ Ajda in vaje folklorne skupine

Slovenski dom KPD Bazovica, Reka

1. - 5. 4. 2022 – Sodelovanje folklorne skupine na mednarodnem festivalu na Ohridu (Severna Makedonija)

3. 4. 2022 – Prijateljstvo brez meje: srečanje planincev iz Slovenije, Italije in Hrvaške na Reki

8. 4. 2022 – Planinsko predavanje »Skupaj do vrha«; predavanje/dokumentarni film izvajata Roman Benet in Nives Meroi, vrhunski, svetovno znani alpinistični par iz Italije (Velika dvorana Hrvaškega kulturnega doma Sušak na Reki, ob 19. uri)

19. - 22. 4. 2022 – Velikonočne otroške delavnice

22. 4. 2022 – Svečana planinska akademija ob 20. obletnici planinske skupine in predstavitev knjige voditelja PS Darka Moharja z naslovom *K zvezdam / Dotaknuti nebo* (Češki dom, Reka, ob 19. uri)

23. 4. 2022 – Nastop MePZ na festivalu Primorska poje (Solkan)

KONTAKTNI PODATKI SLOVENSkih DRUŠTEV NA HRVAŠKEM so dostopni na:

- **Slovenski dom Zagreb, Zagreb:**
<http://www.slovinci-zagreb.hr/si/kontakt/>,
- **Slovenski dom KPD Bazovica, Reka:**
https://www.bazovica.hr/?page_id=548,
- **SKD Triglav, Split:**
<https://triglav-split.hr/stiki>,
- **SKD Lipa, Dubrovnik:**
https://www.slovinci.hr/?page_id=510,
- **SKD Istra, Pulj:**
<http://www.skdistra.hr/sl/kontakt/>,
- **SKD Snežnik, Lovran:**
https://www.slovinci.hr/?page_id=519,
- **SKD Lipa, Zadar:**
https://www.slovinci.hr/?page_id=549,
- **KD Slovenski dom, Karlovec:**
https://www.slovinci.hr/?page_id=513,
- **Društvo Slovencev Labin, Labin:**
https://www.slovinci.hr/?page_id=516,
- **SKD Stanko Vraz, Osijek:**
https://www.slovinci.hr/?page_id=522,
- **SKD Lipa, Buzet:**
https://www.slovinci.hr/?page_id=507,
- **SKD Oljka, Poreč:**
https://www.slovinci.hr/?page_id=525,
- **SKD Nagelj, Varaždin:**
https://www.slovinci.hr/?page_id=546,
- **SKD Gorski kotar, Tršće:**
https://www.slovinci.hr/?page_id=540,
- **SKD Ajda, Umag:**
https://www.slovinci.hr/?page_id=543,
- **SKD Prešeren, Lokve:**
<https://web.facebook.com/107481584923685>.

Zveza slovenskih društev na Hrvaškem
Podpinjol 43
HR-51000 Reka
E-mail: zveza@slovinci.hr
Spletna stran: www.slovinci.hr

Uredila: Saša Kernjak Zubović
Priprava besedil: Sandra Grudenić, Saša Kernjak Zubović
Zaporedna številka Mesečnega biltena: 13
Reka, marec 2022

Bilten je brezplačen. Izdajanje Mesečnega biltena financira Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu:

Naslov: Erjavčeva cesta 15, SI-1000 Ljubljana
Telefon: +386 1 230 80 00
E-pošta: urad.slovinci@gov.si

Za vsa konzularna vprašanja se lahko obrnete na Veleposlaništvo Republike Slovenije v Zagrebu:
Naslov: Alagovićeva 30, HR-10000 Zagreb
Telefon: +385 1 63 11 011
E-pošta: sloembassy.zagreb@gov.si